

Jaarverslag Scaliger Instituut 2012

Het Scaliger Instituut heeft als doel het gebruik van de Bijzondere Collecties van de Universitaire Bibliotheken Leiden (UBL) in onderzoek en onderwijs te stimuleren en faciliteren door studenten en onderzoekers uit alle disciplines in contact te brengen met de grote rijkdom en verscheidenheid ervan via colleges, lezingen, onderzoeksprojecten en andere activiteiten. De Scaligerleerstoel werd in 2012 bezet door Professor dr. H. Beukers. Het Scaliger Instituut wordt bijgestaan door een Wetenschappelijke Adviesraad waarin hoogleraren uit verschillende faculteiten zitting nemen.

Stichting Scaliger Instituut

In 2010 is de Stichting Scaliger Instituut opgericht. De stichting heeft ten doel een breed publiek kennis te laten maken met de Bijzondere Collecties van de Universitaire Bibliotheken Leiden. De stichting tracht dit doel te bereiken door het gebruik van de bijzondere collecties in onderwijs en onderzoek te stimuleren, het opzetten van fellowshipprogramma's en het organiseren van symposia, tentoonstellingen, lezingen e.d. De stichting maakt het mogelijk om subsidieaanvragen in te dienen bij fondsen en instellingen. De Stichting Scaliger Instituut is officieel opgericht op 11 februari 2011. Het bestuur bestaat uit K. De Belder MA MLIS (voorzitter), Professor dr. W. van den Doel (lid) en drs. C. Keijsper (secretaris/penningmeester).

Wetenschappelijke Adviesraad (WAR)

De WAR is inmiddels op 28 juli 2012 voor de eerste keer bij elkaar gekomen. De WAR bestaat naast de voorzitter Professor dr. H. Beukers uit de volgende leden: dr. E. de Bruyn (Kunstgeschiedenis), Professor dr. A. de Jong (Theologie), dr. M. Keblusek (Kunstgeschiedenis), Professor dr. F. van Lunteren (Wis- en natuurkunde), Professor dr. J. Pollmann (Geschiedenis), dr. A. Seyed Gohrab (Perzische taal en cultuur), Professor dr. I. Sluiter (Klassieke talen) en dr. G. Warnar (Nederlands).

Fellowshipprogramma

Er waren in 2012 in totaal 11 Scaliger, Brill en Elsevier fellows en 6 gastonderzoekers aan het instituut verbonden. De Brill Fellows worden gefinancierd door Koninklijke Uitgeverij Brill te Leiden. De Elsevier fellows kunnen worden aangesteld door de ondersteuning door Uitgeverij Elsevier te Amsterdam.

Brill fellowship

Met ingang van 2006 en voorlopig tot en met 2013 bekostigt Uitgeverij Koninklijke Brill het verblijf van een of twee zogenaamde 'Brill fellows' bij het Scaliger Instituut. Voor de selectie en beoordeling is een aparte board verantwoordelijk. Het bezoek van de fellows aan de bibliotheek mondt regelmatig uit in een publicatie van het onderzoek in een van de tijdschriften en/of reeksen van uitgeverij Brill. Zo zal het onderzoek van fellow Yoder naar de papieren van Christiaan Huygens uitmonden in een gepubliceerde inventarisatie.

Op 15 maart hield dr. Graeme Dunphy de jaarlijkse Brill lezing in het bedrijfspand van uitgeverij Brill te Leiden. Het onderwerp van zijn lezing was 'What is a chronicle? On the Joy of Reading History'. De levendige presentatie werd bijgewoond door circa 80 genodigden. Zie: http://www.youtube.com/watch?v=b25c6RO8_pw

De Brill fellows die voor het jaar 2012 werden aangesteld, waren:

Dr. Joella G. Yoder (University of Washington, Seattle, VS): A catalogue of the manuscripts of Christiaan Huygens

en

Dr. Lionel Laborie (School of History, University of East Anglia, Engeland): Warrior Prophets: Anglo-Dutch Diplomacy, Huguenot Propaganda and the Last French War of Religion (1685-1720)

Elsevier fellowship

In het begin van 2012 werd door uitgeverij Elsevier de toezegging gedaan om een Elsevier fellowship aan het SI te financieren voor € 10.000 per jaar voor een periode van drie jaar. Per jaar worden 1-2 fellows aangesteld, die onderzoek doen in de collecties van de UBL en de Elsevier Heritage Collection (zie: <http://www.elsevierheritagecollection.org/>). Er is een bedrag van € 4.000 gereserveerd voor consultancy (conservering, behoud, expertise) en voor onderwijs. Bij de uitvoering van het programma zijn voor het gedeelte consultancy ook conservator dr. Anton van der Lem, restaurator Karin Scheper en professor Paul Hoftijzer (Boekwetenschap) verbonden.

De Elsevier fellows die werden aangesteld, waren:

Dr. An Smets (Universiteit Leuven): 'Voices from the past': lecture notes from Leiden University.

Dr. Per Landgren (Visiting scholar Oxford University): What was historia in early modern Leiden? Differing concepts - different functions among professores historiarum.

Op 11 december werd in het hoofdkantoor van uitgeverij Elsevier de jaarlijkse Elsevier lezing georganiseerd, gehouden door dr. A. Smets en dr. P. Landgren. Bij deze geslaagde lezingen waren ca. 50 personen, deels uit Leiden, deels uit Amsterdam aanwezig. De middag verliep tot grote tevredenheid van uitgeverij Elsevier en kenmerkt de prettige werkrelatie die wij met deze uitgeverij hebben.

Gedurende het jaar werd in samenwerking met professor Hoftijzer een aantal college over de Elseviers voor studenten boekgeschiedenis gehouden in het bedrijfspand van Elsevier.

Op 16 maart bezocht een delegatie van Reed Elsevier de Universitaire Bibliotheken Leiden. Coördinator Kasper van Ommen verzorgde tijdens het bezoek een lezing over 'The Elseviers and Leiden' en leidde de groep door de bibliotheek en de Bibliotheca Thysiana.

Samenwerking met Onderwijs- en Onderzoeksinstituten

Het Scaliger Instituut werkt bij het organiseren van symposia, lezingen en seminars regelmatig samen met verschillende partijen uit de faculteiten van de Leidse Universiteit. Tijdens deze activiteiten wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van objecten uit de bijzondere collecties van de bibliotheek, bijvoorbeeld door ze te tonen aan het publiek.

Op 16 januari vond de conferentie Prince of Physicians. The Legacy of Avicenna in the Islamic World and the West in de bibliotheek plaats. De organisatie lag in handen van dr. Seyed Gohrab (LUCIS)

Op 27 januari organiseerde dr. Erik Kwakkel het Colloquium Book and their Readers in Anglo-Saxon England in samenwerking met het Vidi-project 'Turning Over a New Page' en het Scaliger Instituut. Traditiegetrouw trekken deze bijeenkomsten veel bezoek.

De Network meeting van het project Mobility of Ideas and Transmission of Texts (MITT) congres vond plaats op 19-21 mei. De bijeenkomst werd georganiseerd door dr. Geert Warnar.

Het Scaliger Instituut participeerde in de LUCIS Summer School on Manuscripts from the Muslim World die werd gehouden van 29 mei tot 8 juni. Een groot deel van de colleges vonden plaats in de bibliotheek met de objecten op tafel.

Op 15-16 juni werd het congres Valuing Antiquity in Antiquity gehouden, georganiseerd door dr. Christoph Pieper van de vakgroep Klassieke talen.

De jaarlijkse Conferentie over het leven en werk van John Donne van de internationale John Donne Society werd van 26 mei tot en met 2 juni 2012 in Leiden georganiseerd. Samen met professor Richard Todd (vakgroep Engels) werd een aantrekkelijk programma samengesteld, met als keynote speaker de bekende Engelse auteur dame A.S. Byatt.

Op 21 augustus werd een masterclass Perzisch kalligraferen voor studenten georganiseerd in het kader van Een dag met Hafez. De organisatie lag in handen van de vakgroep LUCIS en dr. Asghar Seyed Gohrab.

Ontvangsten en inleidingscolleges

Door het Scaliger Instituut werden verschillende demonstratie- en inleidingscolleges verzorgd t.b.v. studenten uit Leiden, maar ook daarbuiten.

Een greep uit de ontvangsten: demonstratiecollege studenten Neolatijn (13 februari); een bezoek van afgevaardigden van de Koninklijke Bibliotheek Stockholm onder leiding van dr.

Per Cullhed (12 april) en een presentatie voor studenten University of Wisconsin-Platteville onder leiding van Elizabeth Holden (23 mei)

Tentoonstelling Geschiedenis van de Farmacie

Naar aanleiding van het legaat van de farmaceutisch-historische collectie van J.M.H. van de Sande in 2010, werd door het Scaliger Instituut een tentoonstelling georganiseerd met begeleidende catalogus over deze collectie. De tentoonstelling *J.M.H. van de Sande's Bibliotheca Pharmacia* was in de tentoonstellingsruimte van de bibliotheek te zien van 5 oktober t/m 31 december 2012. Tijdens de feestelijke opening op 5 oktober werden toespraken gehouden door de heer Rob Moss namens de Stichting Van de Sande, professor Toine Pieters, Bijzonder hoogleraar in de Geschiedenis van de Farmacie (UR) en student Nicholas le Clercq die als stage opdracht aan de totstandkoming van de expositie heeft meegewerkt. De samenstelling van de expositie en de catalogus lag in handen van Kasper van Ommen.

Zie ook <http://www.bibliotheek.leidenuniv.nl/nieuws/tentoonstelling-farmacia.html>

De begeleidende catalogus, onder redactie van Anton van der Lem, werd mogelijk gemaakt door de ruimhartige ondersteuning van de Stichting Van de Sande.

Op 19 november hield Kasper van Ommen in de Bibliotheca Philosophica Hermetica te Amsterdam een voordracht over 'Enkele hoogtepunten uit de *Bibliotheca Pharmacia* van J.M.H. van de Sande' tijdens de themamiddag Alchemie aan de Amstel. Over hermetische geneeskunst'.

Colleges Geneeskunde en Bronnen van kennis

In 2012 werden door de Scaliger hoogleraar en de coördinator weer vier bijvakken voor studenten geneeskunde gegeven. Bij de bijvakken Geschiedenis van de geneeskunde, Geneeskunde in China, Anatomische tekeningen en Dokters en hun boeken werden de collecties van de UBL actief bij het onderwijs ingezet. Daarnaast verzorgden zij het eerste blok over Bronnen van kennis (de verzamelingen van de UBL en UL) van de minor Musea, Erfgoed en Collecties (coördinatie Kunstgeschiedenis).

Outreach/Lezingen

Op uitnodiging van het festival de verleiding op 8 maart gaf Van Ommen een presentatie over Leiden (weer) boekenstad; van 22 t/m 24 maart vond in St Anne's College in Oxford het symposium 'How the secularization of religious houses transformed the libraries of Europe, 16th-19th centuries' plaats. Van Ommen trad als *chair* op tijdens de sessie Migration of books, access to new public.

Presentatie Correspondentie Scaliger

Op 28 september werd de uitgave van de correspondentie van Scaliger (Uitgeverij Droz) officieel gepresenteerd in de UBL. Er werd een aantal lezingen gehouden, gevolgd door het aanbieden van een eerste exemplaar van de boeken aan professor N. Mout. Voorafgaand aan de presentatie werd een masterclass editoren georganiseerd voor 30 studenten i.s.m. dr. Dirk van Miert (Huygens ING).

Onthulling gedenksteen Scaliger

Op 21 januari werd aan het pand Breestraat 113 een gedenksteen ter herinnering aan de Leidse hoogleraar Joseph Scaliger (1540-1609) onthuld door professor N. Mout en wethouder Jan Jaap de Haan. Ter ere van deze gebeurtenis verscheen ook een gelegenheidsdruk de [Onthulling gedenksteen] *Joseph Scaliger 1540-1609* bij de margedrukker De Baaierd (Silvia Zwaaneveldt) te Leiden.

Externe financiering/fondsen

Koninklijke uitgeverij Brill Brill fellowship € 6.000 per jaar
Uitgeverij Elsevier Elsevier fellowship € 10.000 per jaar
Anonieme schenker Scaliger fellowships € 4.000 per jaar

Bijdrage Stichting Van de Sande aan de tentoonstellingscatalogus € 5.000